

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Att.: Rune Winkler

Sendt pr. mail til r fw@kfst.dk med
kopi til ne@kfst.dk

13. marts 2014

Vedr.: Høring om analyse af fremtidens detailhandel

HK HANDEL har modtaget Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens udkast til analyse om Fremtidens Detailhandel i høring, hvilket vi takker for. HK HANDEL anerkender rapportens forsøg på at afdække nye veje mod en mere effektiv og konkurrencedygtig sektor.

HK HANDEL vil gerne indledningsvis gøre opmærksom på, at rapporten og de deraf følgende konklusioner, er baseret på utidssvarende data udarbejdet af McKinsey i 2010 – men baseret på tal fra henholdsvis 2005 og 2007. Det er tal som er mellem 7 og 9 år gamle, og som alle er fra før finanskrisens indtræden.

Medarbejdere

Det skal fremhæves, at i forbindelse med afrapporteringen til det tidligere nedsatte Detailhandelsforum, tilkendegav ministeren, behovet for yderligere analyser, der bl.a. skulle fokusere på medarbejdernes beskæftigelsesudsigter og uddannelsesniveau.

Vi er skuffede over, at dette udkast til rapport ikke i nævneværdig grad behandler disse relevante emner. Uden fokus på medarbejdernes rolle i branchens udvikling, får man ikke et retvisende billede af hvordan man opnår mere konkurrence og produktivitet.

HK HANDEL savner desuden en analyse af hvordan det seneste ti års udviklingen inden for detailhandlen har påvirket beskæftigelsessammensætningen inden for branchen, og om der er et sammenhæng mellem manglende produktivitetsudvikling og branchens uddannelsesbehov.

I den nævnte tidsperiode som rapporten lægger til grund for den manglende produktivitetsudvikling, har branchen i samme periode oplevet en stor stigning i antallet af deltidsansatte. Alene inden for de sidste 10 år, er der forsvundet 13.207 fuldtidsstillinger inden for dagligvarehandel. Deltidsstillingerne er steget med 34.725 stillinger¹. I perioden fra 2003-2012 er der blevet 7.322 færre mennesker ansat inden for dagligvare med en erhvervsfaglig uddannelse. 7.322 færre mennesker med den uddannelse, som er skræddersyet branchen, og som skal tilføre ekspertise, som skaber en højere produktivitet.²

En meget stor del af disse ufaglærte deltidsstillinger inden for detailhandel og især inden for dagligvarehandel, er besat af unge medarbejdere.

Her skal det fremhæves, at andelen af unge medarbejdere i EU8 som rapporten sammenligner på detailhandlen varierer fra 8,9 % i Italien, 13,7 % i Belgien, 14,7 % i Tyskland, 15,9 % i Frankrig, 26,6 % i Finland og 27,6 % i Sverige. Danmark har en andel på 45,2% af de ansatte mellem 15-24³.

Det er en voldsom overvægt af en gruppe medarbejdere, som udemærker sig ved, at have kort anciennitet. Alene den store medarbejderomsætning skaber manglende produktivitet i kraft af spildt tid i oplæring af nye ansatte. Højere uddannede har alt andet lige et højere produktivitsniveau end lavere uddannede og ufaglærte (afspejlet i de relative lønninger), men

¹ Danmarks Statistik 2013

² Danmarks Statistik 2013

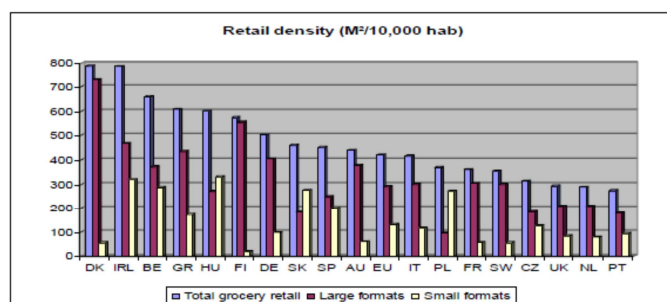
³ Eurostat 2011

adgang til en bedre og højere uddannet arbejdsstyrke kan også være en afgørende forudsætning for investeringer i nyteknologi, som også forbedrer arbejdskraftens produktivitet.

Store formater vs. små formater

Argumentet om, at store formater kan udnytte stordriftsfordele og derved alt andet lige betyde højere produktivitet, anfægtes ikke. Men samtidig viser, EU Kommissionens arbejdsdokument til rapporten om EUs handelssektor⁴, at Danmark har flest butiks m2 per indbygger end noget andet EU land, og at det langt overvejende er tale om "store formater". Det er således tvivlsomt hvorvidt flere m2 vil bidrage til øget konkurrence, særligt når rapporten netop bruger lande som Sverige og Tyskland som eksempler på lande med "store formater" og derved mere produktive.

Figure 4 Retail density (square metres per 10'000 inhabitants) (2005)

Source: Euromonitor

Samtidig stiller HK HANDEL uforstående overfor én af hovedkonklusionerne i rapporten om, at "større butikker ikke i sig selv vil betyde, at der bliver længere til nærmeste indkøbsmulighed". Tilstedeværelsen af nye store hypermarkeder må nødvendigvis udkonkurrerer nogle af de mindre formater, som må alt andet lige må betyde længere afstand til indkøbsmuligheder.

Planloven

HK HANDEL stiller spørgsmålstejn ved, at basere så stor del af deres arbejde på en forældet britisk analyse som heller ikke tager højde for den betydningsfulde udvikling af discountbølgen, som har præget detailhandlen.

Liberaliseringen af mulighederne for at planlægge større butiksarealer uden for bymidter i kommuner, er sandsynligvis til stor gavn for de store kapitalkæder. Det er dog langt mere tvivlsomt, om det vil styrke en fintmasket butiksstruktur, som helt overordnet er en af Planloven opgaver.

HK HANDEL er desuden skeptisk ved en liberaliseret planlov vil medføre flere udenlandske kæder til Danmark. En afskaffelse af detailhandelsbestemmelserne vil efter al sandsynlighed blot medføre, at Dansk Supermarked A/S udbygger sit monopol på at have hypermarkeder i Danmark og opnår en markedsandel på omkring 40 procent, hvad konkurrencemyndigheder normalt betragter som særdeles betænkeligt

Hvis produktiviteten skal øges, skal salget pr. medarbejder også øges. Indtil videre har dette betydet en strategi med omkostningsminimering for virksomhederne - også på lønomkostningerne. Det betyder alt andet lige færre ansatte i detailhandlen.

HK Handel har tidligere vurderet, at for hver 2, der ansættes i et hypermarked, vil der på lidt længere sigt blive 3 medarbejdere færre i den samlede detailhandel, og der vil ske en ændring i arbejdsstyrkens sammensætning. Hvor de mere traditionelle butikker typisk beskæftiger mange

⁴ SEC(2010) 807 COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT
On Retail Services in the Internal Market

faglærte medarbejdere, vil de meget store butikker typisk beskæftige få meget højt uddannede og et større antal af ungarbejdere og andre ikke faglærte deltidsansatte.

Opsummering

Helt grundlæggende stiller HK HANDEL sig uforstående over for den manglende fokus på medarbejdernes rolle i at fremme produktiviteten inden for branchen. Tiltag der tilskynder virksomhederne til at implementere IKT løsninger, og investerer i medarbejdernes færdigheder til at håndtere disse, virker som en mere farbar vej for branchen.

Samtidig vil et hvert tiltag der sigter mod at skabe flere fuldtidsstillinger, og dermed mere stabile og produktive medarbejdere, være med til at højne produktiviteten i sektoren.

HK HANDEL stiller sig desuden uforstående over for den entydige fokus på en liberalisering af planloven som en vej til større produktivitet.

Venlig hilsen

Per Tønnesen